

www.omkonst.se:

Anselm Kiefer i stor retrospektiv **Väsen och vara i snö och aska**

Anselm Kiefer, *Essence – Eksistence – Artipelag*, Värmdö, 4/6 2022–8/1 2023
Text: Susanna Slöör

Ur serien *Essence – Eksistence* 2011, 280 x 1146 cm © Anselm Kiefer **(Klicka på bilden för hög upplösning)**

Det är en imponerande insats för konstlivet i Sverige som Artipelag gör genom att fira sina första tio år med en utställning av tyske giganten Anselm Kiefer. Hela konsthallen har fyllts med verk hämtade ur samlaren Hans Grothes stiftelse.

Ändå inser man att trots storleken visas endast en liten skärv av konstnärens samlade verk. Den ger dock en tillfredställande ingång till detta kolossala värv med sina omfattande djupdykningar i tysk historia och kultur, som är navet i Anselm Kiefers motivvärld. Här finns som klangbotten den livslånga uppgörelsen med nazisternas förbrytelser under andra världskriget.

Urvalet på utställningen komplicerar och utvecklar dock en bukett av olika spår och vägar utifrån tyskt eller tyskspråkigt tänkande från sturm und drang till nu. Poeter som Paul Celan och Ingeborg Bachman fungerar som en konstnärens vägvisare genom underjorden i Dantes anda.

Am Anfang, 2008, 380 x 560 cm
© Anselm Kiefer
(Klicka på bilden för hög upplösning)

Ur serien *The secret life of plants for Robert Fludd*, 2001-02 © Anselm Kiefer
(Klicka på bilden för hög upplösning)

Motsättningar som mellan framtid och förfluten framtid överbryggas och utställningen genomsyras av en märklig känsla av tröst, trots de dystra och dunkla motiven. Kanske bidrar titlar som *Jakobs stega* till den känslan, där stegen eller trappan är länken, Kristus själv, som förenar det jordiska med det himmelska.

Som ett centrum i den aktuella utställningen fungerar serien *The secret life of plants for Robert Fludd*. Alkemisten och mystikern får här sin emulgerande hyllning där det allra minsta förklaras av det mest utsträckta. Mikrokosmos speglar makrokosmos. Stjärnkartorna breder ut sig på fjorton målningar på bly. Grenar kvistar och liket av en svan finns monterade bland stjärnornas numeriska positioner. Rent måleriskt är det kanske en lite svagare del av utställningen, då det finns andra veritabla praktverk där färgen knådats till sten, åker, urberg och torrsprucken lera.

Schwarze Flocken, 330 x 570 cm © Anselm Kiefer
(Klicka på bilden för hög upplösning)

Några av dem som exempelvis *Schwarze Flocken* (svarta flingor, sotfligor) såg jag på den gigantiska retrospektiven som också innehöll en lång serie aktuellare verk på Royal Academy i London 2014. Den är hjärtskärande dystert med sin bok av bly som hänger för fältet och fårorna av snö och aska. Klykor eller kvistar står nedstoppade som minnesrunor. Texter löper som skuggor under dem tecknade med konstnärens skolhäftessartade skrivstil.

Överhuvudtaget är det de sceniskt verkande perspektiven som man kan uppfatta som både grunda trots sina försvinnande flyktpunkter så

Frauen der Antike, 2006, 180 x 140 cm
© Anselm Kiefer
(Klicka på bilden för hög upplösning)

Voyage au Boiut del la Nuit, 2002, 385 x 560 cm
© Anselm Kiefer
(Klicka på bilden för hög upplösning)

typiska för Kiefers närmast fysiskt våldsamma verk. De känns som ett slag i solar plexus eller så sugts blicken in i en strömvirvel, en hallucinerande yrsel. Formaten och de reliefartade ytorna greppar betraktarens samtliga sinnen. Det är ingen tillfällighet att katalogens skribenter kopplar an även till materialens musikaliska kvaliteter. Målningarna hörs.

Palmsonntag (2006), *Jakobsleiter* (2007), *Palmzoday* (2006) © Anselm Kiefer
(Klicka på bilden för hög upplösning)

För en idéhistoriskt intresserad finns trådar att nysta, men utställningen talar också genom sin monumentalitet där de fiktiva landskapen öppnar en dialog med Artipelags märkliga rum som både bjuder in och stöter bort sitt omgivande naturrum.

Verkan blir bedövande vacker. Sett till helheten kanske nästan för vacker, men i mötet med varje enskildhet väcks den inre orossjälen åter. Det är väl den här nerviga dialogen eller syntesen mellan verk och den utanförståendes blick som Anselm Kiefer gång efter annan åstadkommer med en överrumplande chockverkan.

Gustavsberg 2022-06-08 © Susanna Slöör

Sol Invictus Elagabal, 2012, h. 480 cm
© Anselm Kiefer
(Klicka på bilden för hög upplösning)

Opus Magnum – Karfunkelfee, 2016, h. 240 cm
© Anselm Kiefer
(Klicka på bilden)